

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปะและการออกแบบในระดับนานาชาติ

ศิริวัฒน์ แสนเสริม^{1*}

¹สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

*ผู้รับผิดชอบบทความ: ssanserm@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอข้อมูล และรายละเอียดเชิงเปรียบเทียบของสถาบันที่จัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะและการออกแบบที่ได้รับการจัดอันดับในระดับโลก จำนวน 10สถาบัน จาก10อันดับ ได้แก่ Royal College of Art. (RCA), University of the Arts London (UAL), Parsons School of Design at The New School, Rhode Island School of Design (RISD), Massachusetts Institute of Technology (MIT), Politecnico di Milano (POLMI), Aalto University, The Glasgow School of Art, School of the Art Institute of Chicago และ Pratt Institute ซึ่งในแต่ละสถาบันมีแนวทางและรูปแบบการจัดหลักสูตรที่สร้างสรรค์ และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ในปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหรือประยุกต์ในการจัดการหลักสูตรทางด้านศิลปะและการออกแบบของประเทศไทยได้ เพื่อพัฒนาให้บัณฑิตทางศิลปะและการออกแบบได้เป็นนักออกแบบในวิชาชีพที่มีความพร้อมและเชี่ยวชาญทั้งความรู้และการปฏิบัติสำหรับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ อันเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: ศิลปะและการออกแบบ, หลักสูตร, แนวทางการพัฒนา

Guidelines for developing international art and design courses

Siriwat Sanserm*

¹Visual Communication Design Program

²Faculty of Humanities and Social sciences

*corresponding author: email ssanserm@gmail.com

Abstract

This article presents information And a comparative profile of the top 10 world-ranked in art and design schools: Royal College of Art. (RCA), University of the Arts London (UAL.), Parsons School of Design at The New School, Rhode Island School of Design (RISD), Massachusetts Institute of Technology (MIT), Politecnico di Milano (POLMI), Aalto University, The Glasgow School of Art, School of the Art Institute of Chicago and the Pratt Institute, each with innovative curriculum guidelines and formats. And in line with changes according to the current situation It can be used to improve or apply it in the management of courses in art and design in Thailand To develop art and design graduates to become professional designers with the knowledge and practice of the creative industries. Which is an important part of national development in the future.

Keywords: art and design, courses, developing

1. บทนำ

ในยุคสมัยที่การเชื่อมต่อและสืบค้นข้อมูลผ่านโครงข่ายดิจิทัล เป็นเครื่องมือสำคัญในลำดับต้นๆของการค้นหารายละเอียดที่ได้รับความสนใจตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ เครื่องมือค้นหาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ และสำคัญที่สุดในการค้นหาข้อมูลทางออนไลน์ของผู้บริโภค ปัจจัยหนึ่งที่มีผลในการตัดสินใจในการเลือกข้อมูลนั้น ๆ ได้แก่ คุณค่าของการจัดอันดับหรือ ranking

การจัดทำบทความวิชาการในหัวข้อดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงเปรียบเทียบของสถาบันการศึกษาต่างประเทศที่มีหลักสูตรทางศิลปะและการออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องภายในประเทศไทยได้

ผลงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกของQS (Quacquarelli Symonds) ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2547ถึงปัจจุบัน มีการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์topuniversities.com ซึ่งเป็นผู้ให้บริการวิเคราะห์และข้อมูลเชิงลึกชั้นนำ สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั่วโลก เป็นแหล่งข้อมูลเปรียบเทียบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแหล่งหนึ่งในระดับนานาชาติ ซึ่งมีทั้งการเผยแพร่ผลงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก และผลการสำรวจแรงจูงใจ และความชอบของนักศึกษาต่างชาติที่มีต่อการตัดสินใจเลือกสถาบันเรียนในระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนของพวกเขา อาทิเช่น The QS World Grad School Tour, QS World MBA Tour และ QS World University Tour ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจเข้าศึกษาต่อยังสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า225,000คน ได้พบกับกรรมการรับสมัครในมหาวิทยาลัยชั้นนำเหล่านั้น ในกิจกรรมจำนวน 348 งานทั่วโลก

การศึกษาข้อมูลและรายละเอียดของผลการจัดอันดับสาขาทางศิลปะและการออกแบบ ถือเป็นสาขาเฉพาะทางที่ต้องประกอบด้วยความรู้ทางทฤษฎีและผลงานปฏิบัติ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาทางด้านนี้ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อเข้าศึกษาต่อสถาบันที่มีกระบวนการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ตรงตามวัตถุประสงค์ผู้เรียนมากที่สุด และเป็นแนวทางหนึ่งของสถาบันต่าง ๆ ที่สนใจในการนำมาศึกษาเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาศิลปะและการออกแบบที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

2. รายงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดย QS ในสาขาศิลปะและการออกแบบ ประจำปี.ศ.2020

QS(Quacquarelli Symonds) ได้เผยแพร่ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ การจัดลำดับ(rankings)ของสาขาศิลปะและการออกแบบ รวมทั้งออกแบบนิเทศศิลป์ ในระดับโลก 10อันดับแรก ของปี.ศ.2020ในเว็บไซต์ www.topuniversities.com ดังรายละเอียดในตารางนี้

QS. Ranking	Institute & Location	Overall Score
1	Royal College of Art. (RCA) กรุงลอนดอน,สหราชอาณาจักร	98.9
2	University of the Arts London (UAL) กรุงลอนดอน,สหราชอาณาจักร	95.4
3	Parsons School of Design at The New School นครนิวยอร์ก ,รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา	92.3
4	Rhode Island School of Design (RISD) เมืองโพรวิเดนซ์ รัฐโรดไอแลนด์ , ประเทศสหรัฐอเมริกา	90.7
5	Massachusetts Institute of Technology (MIT) เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ,สหรัฐอเมริกา	88.4
6	Politecnico di Milano (POLMI) เมืองมิลาน ประเทศอิตาลี	87.2
7	Aalto University เมืองเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์	86.4
8	The Glasgow School of Art. เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร	84.3
9	School of the Art Institute of Chicago เมืองชิคาโก รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา	83.7
10	Pratt Institute สถานที่ตั้ง: เมืองบรูคลิน รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา	81.9

ที่มา: www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2020/art-design

จากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ของสถาบัน 10 อันดับโลก มีรายละเอียดที่น่าสนใจของหลักสูตรแต่ละสถาบันพอสังเขปดังนี้

อันดับที่1 Royal College of Art (RCA)

Royal College of Art ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2380 เป็นมหาวิทยาลัยศิลปะและการออกแบบที่เก่าแก่ที่สุดในโลก โดยมีภารกิจดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีนวัตกรรม และความเป็นเลิศด้านการศึกษาเชิงสร้างสรรค์. ในปี2019 RCA ได้รับการจัดอันดับตามสาขาของมหาวิทยาลัยโลก โดยเว็บไซต์ www.TopUniversities.com ให้เป็นมหาวิทยาลัยศิลปะและการออกแบบอันดับหนึ่งของโลกเป็นปีที่ห้าติดต่อกัน

RCAเปิดสอนในหลักสูตรระดับสูงกว่าปริญญาตรีทั้งหมด ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และปริญญาโท, MPhil, M.Res และปริญญาเอก จากสถาบันในกลุ่มทั้ง4 แห่ง ได้แก่สถาปัตยกรรมศาสตร์,ศิลปะและมนุษยศาสตร์, การสื่อสาร, และการออกแบบ Royal College of Art เป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับในระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งด้านการวิจัยที่มีคุณภาพ การเรียนการสอน

เน้นการปฏิบัติ และการบูรณาการวิชา STEAM – วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/วิศวกรรม/ศิลปะ และคณิตศาสตร์เข้าไว้ด้วยกัน จึงเป็นหลักสูตรที่สร้างประสบการณ์ที่มีความเฉพาะ และหาเทียบได้ยาก

อันดับที่2 University of the Arts London (UAL)

University of the Arts London (UAL) ได้รับอันดับที่ 2 ของการจัดอันดับทางสาขาศิลปะและออกแบบ จากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก 2020 QS เป็นปีที่สองติดต่อกัน สถาบันนี้ก่อตั้งขึ้นในปี 2547 จัดเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางด้านศิลปะและการออกแบบที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป มีนักศึกษามากกว่า 19,000 คนจากกว่า 130 ประเทศ โดยเปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาตรีการออกแบบกราฟิกที่ Camberwell College of Arts โดยเน้นการผลิตบัณฑิตที่เชี่ยวชาญงานออกแบบที่มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมทักษะการออกแบบ และการมีส่วนร่วมทางสังคม และความพร้อมในการเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการออกแบบในอนาคต

เป้าหมายของหลักสูตรคือการเสริมสร้างศักยภาพให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานเชิงรุกที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้ ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 ปีการศึกษา จำนวน 360หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น 3ชั้น. (1ชั้น : 1ปีการศึกษา) ในแต่ละปีประกอบด้วยการเรียนการสอน 30 สัปดาห์ โดยจะต้องใช้เวลาเฉลี่ย 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในหลักสูตร ซึ่งรวมถึงชั่วโมงการสอนและการศึกษาค้นคว้าอิสระมีลำดับชั้นในแต่ละปี ดังนี้ เมื่อเรียนครบหน่วยกิตในปีที่1(ชั้นที่1) จำนวน 120หน่วยกิต จะได้รับ Certificate of Higher Education (Exit Only) ,ปีที่2 (ชั้นที่2) ศึกษาครบชั้นที่1-2 ครบจำนวน 240หน่วยกิต จะได้รับ Diploma of Higher Education (Exit Only) ,ปีที่3 (ชั้นที่3) ศึกษาครบชั้นที่1-3 ครบจำนวน 360หน่วยกิต จะได้รับ Bachelor of Arts : BA (Hons) Graphic Design

อันดับที่3 Parsons School of Design at The New School

Parsons School of Design at The New School ก่อตั้งมายาวนานกว่าหนึ่งศตวรรษ เป็นสถาบันที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนด้านการออกแบบ มีหลักสูตรการศึกษาที่ทันสมัย และเป็นหนึ่งในสามอันดับแรกของโลก มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยสาขาวิชาการแบบสหวิทยาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ อาทิเช่น หลักสูตรปีแรก จะสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนวิชาเอกหรือวางแผนสำหรับอาชีพที่ขยายหมวดหมู่ที่กำหนดไว้ หลังจากเรียนจบหลักสูตรปีแรก ผู้เรียนจะทำงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ด้วยการปรึกษากับอาจารย์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และเลือก หรือหากต้องการเปลี่ยนหลักสูตรปริญญาก็สามารถทำได้เช่นกัน

หลักสูตรการออกแบบนิเทศศิลป์ในระดับปริญญาตรี (Communication Design (BFA)) จัดเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่เก่าแก่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา เป็นหลักสูตรเต็มเวลา ใช้ระยะเวลาเรียน 4ปี มีหน่วยกิตรวมทั้งสิ้นจำนวน 120หน่วยกิต มีจุดเด่นของหลักสูตรคือ การแบ่งหมวดการเรียนรู้ออกเป็น 4หมวด ได้แก่ หมวดที่1 Foundations in Typography หมวดพื้นฐานการออกแบบและการใช้ตัวอักษรในงานออกแบบ, หมวดที่2 Interaction Design and Coding เรียนรู้การออกแบบ และการเข้ารหัสปฏิสัมพันธ์, สำรองความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนและประสบการณ์ดิจิทัล,หมวดที่3 Interdisciplinary Collaboration สร้างความร่วมมือระหว่างสหวิทยาการ ศึกษาและทำงานร่วมกับผู้เรียนในสาขาศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการออกแบบกับประเด็นทางสังคมเทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่กว้างขึ้น และหมวดที่ 4 Real-World Insights การเข้าร่วมกิจกรรมการออกแบบ และการประชุมที่จัดโดย AIGA NY และ Type Directors Club และจัดบรรยายแบบอินเทอร์แอคทีฟ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผ่านชุดโปรแกรมการบรรยายของสถาบัน

นอกจากนั้น ยังมีหลักสูตร BA/BFA Dual Degree เป็นรูปแบบการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนปริญญาสองสาขา สามารถศึกษาทั้งศิลปะ,การออกแบบ และศิลปศาสตร์เชิงลึก ด้วยการจัดหลักสูตรแบบปริญญาสองปี หลักสูตรนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 5 ปี ผู้เรียนจะได้รับปริญญาตรีทางด้านศิลปศาสตร์ จากEugene Lang College of Liberal Arts และ BFA จาก Parsons. ผลลัพธ์ของหลักสูตรสองสาขานี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และประสบการณ์จากห้องปฏิบัติการที่

เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถประสบความสำเร็จในสถานที่ทำงานระดับโลกที่ซับซ้อนในปัจจุบัน หรือในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

อันดับที่ 4 : Rhode Island School of Design (RISD)

Rhode Island School of Design ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2420 เป็นหนึ่งในวิทยาลัยศิลปะและการออกแบบที่เก่าแก่ และมีชื่อเสียงที่สุดในสหรัฐอเมริกาอีกแห่งหนึ่งสถาบันได้เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี และปริญญาโทในสาขาวิชาเอก สถาปัตยกรรม, การออกแบบ, ศิลปกรรม และศิลปศึกษา จำนวน 19 หลักสูตร

หลักสูตรการออกแบบกราฟิกในระดับปริญญาตรีที่ RISD เป็นหลักสูตรให้การศึกษาที่ครอบคลุมศาสตร์หลายแขนงในลักษณะสหวิทยาการ ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต : กราฟิกดีไซน์ (BFA.(Graphic Design) มีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และเข้าใจกระบวนการออกแบบที่ยั่งยืน และสร้างการมีส่วนร่วมทางการออกแบบในสถานการณ์จริงแบบต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ, ทฤษฎีการสื่อสาร และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย ชั้นปีที่1 สร้างประสบการณ์การออกแบบเชิงวิเคราะห์ทางการประสาทสัมผัส และทางเทคนิคที่หลากหลาย (analytical, formal, sensory and technical design experiences), ชั้นปีที่2 หลักพื้นฐานทางการออกแบบ, การใช้, การใช้สี และการใช้แบบตัวอักษร ,ความคิดเชิงแนวคิดในด้านต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีการสื่อสารระบบภาพ และการออกแบบ, ชั้นปีที่3 เน้นไปที่ แอปพลิเคชันในการออกแบบ หรือการสร้างผลงานออกแบบในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวิชาเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการออกแบบกราฟิก และมีการฝึกงานวิชาชีพในช่วงฤดูร้อนหรือระหว่างภาคเรียนด้วยเช่นกัน, ชั้นปีที่4 นอกเหนือจากรายวิชาแกนและหมวดอื่น ๆ แล้ว มีโครงการศิลปนิพนธ์ ที่เรียนสามารถวางแผน และกำหนดด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการเจาะลึกถึงจุดแข็ง, ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน

อันดับที่ 5 : Massachusetts Institute of Technology (MIT)

Massachusetts Institute of Technology (MIT) ก่อตั้งในปี 1861 เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแบบสหศึกษา แบ่งออกเป็น 5 โรงเรียน (สถาปัตยกรรม, วิศวกรรมศาสตร์, มนุษยศาสตร์, ศิลปะและสังคมศาสตร์, การจัดการวิทยาศาสตร์) เน้นหลักการของนวัตกรรมทางการศึกษา อันเป็นหัวใจหลักของปรัชญาการศึกษาของ มาโดยตลอด

หลักสูตรศิลปะและการออกแบบของMIT (Bachelor of Fine Arts) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4ปี ในสาขาศิลปะประยุกต์ มีจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตรรวมทั้งสิ้น 182หน่วยกิต แบ่งเป็น 4 สาขาได้แก่ Typography, Illustration, Photography และ UI/UX Design. ทุกสาขาเป็นหลักสูตรที่เน้นด้านทัศนศิลป์ และด้านศิลปะประยุกต์ ที่ผสมผสานวิสัยทัศน์ทางศิลปะ ให้เข้ากับความต้องการของอุตสาหกรรม นักออกแบบงานศิลปะ. การผลิตงานศิลปะเพื่อจำหน่าย เพื่อให้ความรู้ ให้ความบันเทิง และการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อจัดทำผลงาน ผลิตภัณฑ์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การนำผลงานได้เผยแพร่ในพื้นที่สื่อต่าง ๆ ทั้งในระดับองค์กร ในเว็บไซต์และช่องทางสื่ออื่น ๆ อีกมากมาย

หลักสูตรของMIT จึงเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นพิเศษ มีการจัดหลักสูตรที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ล้ำสมัย มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะ ที่ตอบโจทย์ของอุตสาหกรรม ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ จะเป็นผู้ที่พร้อมสำหรับงานออกแบบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

อันดับที่ 6 Politecnico di Milano (POLMI)

Politecnico di Milano ก่อตั้งขึ้นในปี 2406 เป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่โดดเด่น และใหญ่ที่สุดในอิตาลีด้านวิศวกรรม, สถาปัตยกรรม และการออกแบบ มีนักศึกษามากกว่า 45,000 คน กระจายอยู่ในวิทยาเขต7แห่ง โดยมีวิทยาเขตตั้งอยู่ในมิลาน2 แห่งคือ วิทยาเขตLeonardo และBovisa และวิทยาเขตอีก5แห่งในเมืองอื่น ๆ ของอิตาลีที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ Como, Lecco, Cremona, Mantua และ Piacenza

หลักสูตรปริญญาตรีสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ อยู่ภายใต้สังกัดของ School of design วิทยาเขตBovisa ใช้เวลาเรียน3ปี 180หน่วยกิต เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาบัตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต(ออกแบบนิเทศศิลป์): Bachelor of Science degree(Communication Design) BSc. การจัดการหลักสูตรและรายวิชาของสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ของสถาบันนี้มีรายวิชาที่น่าสนใจส่วนหนึ่ง ได้แก่ (1) DESIGN STARTUP รายวิชานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบพื้นฐานทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติของแนวคิดทางธุรกิจ สามารถเปลี่ยนเป็นโอกาสสำหรับความสำเร็จของผู้ประกอบการได้ (2)DESIGN FOR SOCIAL รายวิชานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสที่แท้จริงในการเผชิญหน้าและมีความเข้าใจสภาพการณ์ความเป็นจริงทางสังคม และเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน, สร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมในการเข้าถึง มีการกำกับดูแลร่วมกันระหว่างสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังช่วยในการปรับแต่ง แรงบันดาลใจ ทศนคติของผู้เรียน ให้เข้าใจในคุณค่าของความเป็นมืออาชีพของนักออกแบบ ถือเป็น การเพิ่มทักษะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง (3)INNOVATIONS IN MATERIALS AND FINISHED รายวิชานี้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ และเข้าใจกับประเภทหลักของวัสดุ (โลหะโพลีเมอร์เซรามิกคอมโพสิต และธรรมชาติ) และเทคนิคการตกแต่งหลัก (การเคลือบโลหะสีขึ้น, การแปลงการสะสมของไอ ฯลฯ) และให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัสดุต้นแบบ เพื่อให้เป็นผลงานนวัตกรรมที่ใหม่ที่สุดของงานออกแบบได้. ในระหว่างการศึกษาก็จะมีการจัดสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานภายนอก โดยร่วมมือกับบริษัททางการออกแบบผลิตภัณฑ์ (4)Creative Coding เป็นรายวิชาสำหรับนักศึกษาด้านการออกแบบ ที่ต้องการสำรวจศักยภาพของการเขียนโค้ด เพื่อจุดประสงค์ด้านความคิดสร้างสรรค์การสื่อสาร และศิลปะ และ (5) Digital strategy รายวิชาซึ่งเชื่อมโยงกับการวางแผน และพัฒนากลยุทธ์การตลาดและการสื่อสารแบบบูรณาการ รายวิชานี้ให้ความรู้เบื้องต้น ด้านระเบียบวิธีสำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพของนักออกแบบ และมีทักษะการสื่อสารที่มั่นใจ, เรียนรู้เรื่องสื่อใหม่ (New Media) ให้รู้วิธีตีความ ความต้องการของผู้ใช้ในปัจจุบันและนำไปเป็นแนวทางกลยุทธ์สำหรับกลุ่มเป้าหมายได้

อันดับที่ 7 Aalto University

Aalto University ก่อตั้งขึ้นในปี 2010 โดยการรวมตัวของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงสามแห่งในเขตเมืองเฮลซิงกิในฟินแลนด์ Aalto University เพื่อจัดทำกรเรียนการสอนข้ามสาขาวิชา ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย คือการสร้างสังคมแห่งนวัตกรรม โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในโครงการสหสาขาวิชาชีพ และการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ มีบรรยากาศที่สร้างแรงบันดาลใจ ที่เกิดจากการเรียนรู้เน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ ผู้สำเร็จการศึกษาจาก Aalto University ได้รับทักษะที่หลากหลาย เป็นการเพิ่มมูลค่าในตำแหน่งงานที่ต้องการความเชี่ยวชาญระดับสูง หลักสูตรปริญญาตรีสาขาการออกแบบอยู่ภายใต้การดูแลของ Aalto School of Arts, Design and Architecture เป็นหนึ่งในโรงเรียนออกแบบที่มีชื่อเสียง และเป็นโรงเรียนออกแบบชั้นนำในยุโรปเหนือ ที่ ผู้เรียนจะมีอิสระในการกำหนดตัวเองว่าเป็นนักออกแบบ ตามความสนใจ การค้นพบวิธีการทำงาน และทิศทางของตนเอง นำไปสู่การสำรวจปัญหา ได้พัฒนาวิธีแก้ปัญหาและสร้างโอกาส สร้างนวัตกรรม หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสหสาขาวิชาชีพแล้ว นักศึกษาจะได้รับสิทธิ์ในการศึกษาต่อใน 1 ใน 5 หลักสูตรปริญญาโทที่มีอยู่ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ Collaborative & Industrial Design, Creative Sustainability, International Design Business Management, New Media Design & Production, Visual Communication Design. ใช้ระยะเวลาในการเรียนเต็มเวลา 3ปี(ปริญญาตรี)+2ปี (ปริญญาโท) มีจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งสิ้น300หน่วยกิต (ปริญญาตรี 180หน่วยกิต +ปริญญาโท 120 หน่วยกิต)

เมื่อสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว จะได้รับปริญญาบัตรในระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญามหาบัณฑิต ทางศิลปะและการออกแบบ(Bachelor of Arts (Art and Design) + Master of Arts (Art and Design) จาก School of Arts, Design and Architecture

รายวิชาทั้งหมดทฤษฎีและการปฏิบัติ มีรายวิชาที่หลากหลาย อาทิเช่น Introductory Design Project ,Digital Service

Design Project, Design Futures, Design and media cultures, Strategic Identity and Design, Sustainable Design, Thematic Studio

อันดับที่ 8 The Glasgow School of Art

Glasgow School of Art (GSA) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2388 เป็นหนึ่งในโรงเรียนศิลปะมาเป็นเวลายาวนาน และได้รับการยอมรับในการผลิตศิลปิน นักออกแบบ และสถาปนิกที่มีคุณภาพ มีบทบาทความเป็นผู้นำ และประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลกอีกสถาบันหนึ่ง เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางการออกแบบนิเทศศิลป์ และปริญญาบัตรที่ได้รับคือ ศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ (BA (Hons) Communication Design) ได้รับการรับรองจากมหาวิทยาลัยกลาสโกว์ (University of Glasgow) ซึ่งเป็นสมาชิกของ Russell Group ที่มีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยการวิจัยชั้นนำของสหราชอาณาจักร และเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง Universität 21 ซึ่งเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศที่อุทิศตนเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วโลก ใช้ระยะเวลาในการเรียน 4 ปี แบ่งเป็นระดับของการเรียนตามระดับชั้นปี และ กำหนดวุฒิการศึกษาตามผลการศึกษาที่ได้รับดังนี้ เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 1 ได้รับ Certificate of Higher Education ,สำเร็จชั้นปีที่ 2 ได้รับ Diploma of Higher Education, สำเร็จชั้นปีที่ 3 ได้รับ BA Communication Design และสำเร็จครบชั้นปีที่ 4 ได้รับ BA (Hons) Communication Design. ทั้งนี้สามารถใช้เวลาในการเรียนได้สูงสุด 6ปี ขึ้นอยู่กับรายละเอียดการศึกษา และการอนุมัติของสาขาวิชา

อันดับที่ 9 School of the Art Institute of Chicago (SAIC)

School of the Art Institute of Chicago ก่อตั้งมาเป็นเวลากว่า 150 ปี ตั้งอยู่ในตัวเมืองชิคาโกโดยมีหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านศิลปกรรมที่ติดอันดับ 1 ในโปรแกรมชั้นนำของประเทศสหรัฐอเมริกา จัดอันดับโดย US News and World Report มาอย่างต่อเนื่อง ใช้การจัดการเรียนการสอนด้านศิลปะ และการออกแบบแบบสหวิทยาการ มีแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลระดับโลก อาทิเช่น พิพิธภัณฑ์ Art Institute of Chicago เป็นต้น และมีจุดเด่นในการเป็นสถาบันที่มีความอิสระในการสร้างสรรค์ การใช้แนวคิดที่แตกต่าง กล้าคิดและกล้าทำในสิ่งที่แตกต่าง มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับประเทศ และในระดับโลก. ดังจะเห็นได้จากรายชื่อศิษย์เก่า และคณาจารย์ที่มีชื่อเสียงเช่น Michelle Grabner, David Sedaris, Elizabeth Murray, Richard Hunt, Georgia O'Keeffe, Cynthia Rowley, Nick Cave, Jeff Koons และ LeRoy Neiman เป็นต้น

หลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ (BFA. Visual Communication Design (VCD)) ใช้ระยะเวลาเรียนเต็มเวลา 4ปี มีหน่วยกิตรวมทั้งสิ้น 126หน่วยกิต มีโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทั้งกิจกรรมทั่วไป และกิจกรรมเฉพาะทางรวมถึงการผสมผสานของทั้งสองอย่าง ผู้เรียนจะได้รับความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการจัดการและผลลัพธ์ การใช้กลยุทธ์ และบทบาทของข้อมูลที่เป็นภาษาภาพ ตลอดจนความสามารถในการสร้างสรรค์ที่จำเป็นสำหรับการกำหนดแนวความคิด , การสร้างผลงานออกแบบ, เครื่องมือทางเทคนิค และทักษะทางธุรกิจที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ

จุดเด่นของหลักสูตรประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งทางด้านการจัดการสิ่งพิมพ์ทุกรูปแบบ physical media (print, objects, and environments) และ การออกแบบเสมือนในระบบภาพเคลื่อนไหว และระบบดิจิทัล virtual media (interactive and time-based media)

อันดับที่ 10 Pratt Institute

Pratt Institute ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปีพ.ศ.2430 หลักสูตรของสถาบันได้รับการจัดอันดับให้เป็น 1 ในหลักสูตรที่ดีที่สุดในประเทศอย่างต่อเนื่อง มีการจัดหลักสูตรแบบสหวิทยาการส่งเสริมกลยุทธ์การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์สำหรับการคิดเชิงออกแบบ

หลักสูตรสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ในระดับปริญญาตรีซึ่งจะได้รับปริญญา BFA (Emphasis in Graphic Design) ใช้ระยะเวลาเรียน 4ปี และมีจำนวน 126หน่วยกิต โครงสร้างการจัดหลักสูตร จัดให้ผู้เรียนที่เลือกหลักสูตรออกแบบนิเทศศิลป์ จะได้

เรียนในสตูดิโอระดับสูง ซึ่งได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น typographic and identity systems, visual rhetoric, interactivity, experience design, sustainability, and inclusivity. Projects encourage critical inquiry, collaborative processes, and experimentation with multiple technologies and platforms และมีหมวดวิชาเลือก เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการออกแบบกราฟิกที่หลากหลาย รวมถึงสร้างประสบการณ์ของuser experience, motion graphics, type design, independent publishing, data visualization, and post-artifact books.เป็นต้น

3. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พุทธศักราช2558

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TOF. H. Ed) ในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน และได้กำหนดให้การจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ.2558 ทั้งนี้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศิลปกรรมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 วิชาศิลปะ มี 3 กลุ่มสาขาวิชาคือกลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์, กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ และกลุ่มสาขาวิชาศิลปะการแสดง และกลุ่มที่ 2 ประยุกต์ศิลป์ มี 1 กลุ่มสาขาวิชาคือ กลุ่มสาขาวิชาการออกแบบ มีการจัดโครงสร้างหลักสูตรนี้ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี และได้กำหนดหมวดวิชาเฉพาะ เป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 วิชาแกน หมายถึงรายวิชาที่จำเป็นต้องเรียนเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนวิชาเฉพาะด้าน ได้แก่แกนสาขาศิลปกรรมศาสตร์และแกนในกลุ่มสาขาวิชา และกลุ่มที่ 2 วิชาเฉพาะด้าน หมายถึงรายวิชาเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมองค์ความรู้ระดับต้นของสาขา ศิลปกรรมศาสตร์จำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทัศนศิลป์, กลุ่มดุริยางคศิลป์, กลุ่มศิลปะการแสดง และกลุ่มการออกแบบ มีโครงสร้างหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิต สาขาศิลปกรรมศาสตร์ ทั้ง 4 กลุ่มสาขาวิชาดังนี้

โครงสร้าง	กลุ่มสาขาวิชา ทัศนศิลป์	กลุ่มสาขาวิชา ดุริยางคศิลป์	กลุ่มสาขาวิชา ศิลปะการแสดง	กลุ่มสาขาวิชา การออกแบบ
1.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	30	30	30
2.หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า	84	84	84	84
2.1วิชาแกน				
2.1วิชาเฉพาะด้าน				
2.3 วิชาเอก				
3. หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า	6	6	6	6
รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	120	120	120	120

ที่มา: www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news6.php

ทั้งนี้สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ จัดอยู่ในกลุ่มประยุกต์ศิลป์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขาศิลปกรรมศาสตร์ตามเอกสารแนบท้ายประกาศฯ จากตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรของ 4กลุ่มสาขาทางศิลปะและการออกแบบดังกล่าว ประกอบด้วยจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร รวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 120หน่วยกิต แบ่งเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า30หน่วยกิต, หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า84หน่วยกิต ซึ่งประกอบไปด้วย 1)วิชาแกน กำหนดให้มีเนื้อหาอย่างน้อยเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปทางศิลปะและการออกแบบ, ความรู้ทางประวัติการออกแบบ 2)วิชาเฉพาะด้าน กำหนดให้มีเนื้อหาเชิงทฤษฎีและทักษะปฏิบัติพื้นฐาน, ทฤษฎี

พื้นฐานทางศิลปะและการออกแบบ, ทักษะปฏิบัติพื้นฐานทางศิลปะและการออกแบบ, ความรู้ทางวิชาชีพการออกแบบ และความรู้ทางเทคโนโลยีการออกแบบ 3)วิชาเอก ควรจัดให้มีกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกับสาขาวิชา แบ่งเป็น กลุ่มวิชาบังคับ, กลุ่มวิชาศิลปะนิพนธ์ และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) และหมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า6หน่วยกิต ทั้งนี้ในหมวดวิชาเฉพาะที่เปิดสอนต้องคำนึงถึงวิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน ตามลักษณะของสาขาวิชา และกลุ่มวิชานั้น และให้มีความยืดหยุ่นในการพัฒนาหลักสูตร ตามอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของสถาบันนั้น ๆ

4.บทสรุป

ผลจากการสำรวจโครงสร้าง และรายละเอียดเบื้องต้นของการจัดหลักสูตรออกแบบนิเทศศิลป์10สถาบัน ตามอันดับหรือ Rankingในระดับโลกดังกล่าว พบว่าในแต่ละหลักสูตรของทุกสถาบันนั้น ได้มีการวางแผนการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความเข้มข้นทางวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้ทันสมัย มีความสอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และศิลปะ การออกแบบ มุ่งเน้นในการสร้างความร่วมมือแบบสหวิทยาการทั้งในทางด้านการผสมผสานองค์ความรู้ระหว่างศาสตร์ศิลปะ, การออกแบบกับองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี การบริหารจัดการธุรกิจ วิทยาศาสตร์ รวมทั้งเทคโนโลยีวิศวกรรม และที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบัน, หลักสูตรร่วมกับหน่วยงาน องค์กรด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีความพร้อมที่จะทำงานวิชาชีพ และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ สร้างทิศทาง นำกระแสความเปลี่ยนแปลงของวงการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายละเอียดของหลักสูตรทางศิลปะและออกแบบของประเทศไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศิลปกรรมศาสตร์ พบว่ามีความสอดคล้องของโครงสร้างการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนในภาพรวม ดังตารางเชิงเปรียบเทียบแสดงโครงสร้างการจัดหลักสูตรของสถาบันในต่างประเทศและโครงสร้างตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการจัดการหลักสูตรสาขาศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศไทย

สถาบันฯ	โครงสร้าง						ระยะเวลาเรียน(ปี)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	หมวดวิชาเฉพาะ			หมวดวิชาเลือกเสรี	รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	
		วิชาแกน	วิชาเฉพาะด้าน	วิชาเอก			
Royal College of Art.	RCAเปิดสอนในหลักสูตรระดับสูงกว่าปริญญาตรีทั้งหมด						
University of the Arts London	n/a	/	/	/	n/a	360	3
Parsons School of Design at The New School	n/a	/	/	/	n/a	120	4
Rhode Island School of Design	n/a	/	/	/	n/a	n/a	4
Massachusetts Institute of Technology	n/a	/	/	/	n/a	182	4
Politecnico di Milano	n/a	/	/	/	n/a	150	3-4
Aalto University	n/a	/	/	/	n/a	180	4
The Glasgow School of Art	n/a	/	/	/	n/a	480	4-6
School of the Art Institute of Chicago	n/a	/	/	/	n/a	126	4
Pratt Institute	n/a	/	/	/	n/a	126	4

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขา ศิลปกรรมศาสตร์(ประเทศไทย)	/	/	/	/	/	ไม่น้อย กว่า120	4
---	---	---	---	---	---	--------------------	---

จากตารางเชิงเปรียบเทียบพอสังเขปดังกล่าวจะเห็นความสอดคล้องของการจัดการสอนในภาพรวมทั้งระยะเวลา การศึกษาตลอดหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำ และหมวดวิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน ทั้งนี้ในแต่ละสถาบันทั้งในและต่างประเทศมีความแตกต่างและหลากหลายที่มุ่งเน้นเพื่อตอบสนองเป้าหมายของหลักสูตร และหลักปรัชญาการศึกษา ที่อาจมีการปรับเปลี่ยนตาม สภาพการณ์และการพัฒนา อันเป็นแนวทางเดียวกับการกำหนดข้อยึดหยุ่นของมาตรฐานหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศไทย

แนวทางของการจัดการเรียนการสอนสาขาศิลปะและการออกแบบในสถาบันระดับโลก เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาและปรับปรุงเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนตลอดจนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2558) **กรอบมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**.สืบค้นเมื่อ31มีนาคม2564จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news6.php>
- ALTO University.(2021) **Bachelor's Program in Design**.สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก <https://www.aalto.fi/en/study-options/bachelors-programme-in-design>
- Glasgow School of Arts.(2021) **DESIGN BA Hons Communication Design**. สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก<https://www.gsa.ac.uk/media/1149674/DESIGN-BA-Hons-Communication-Design.pdf>
- MITWPU.(2021) **School of Fine Arts**. สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก<https://mitwpu.edu.in/school-of-fine-arts/>
- Newschool.(2021) **First year curriculum**.สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก <https://www.newschool.edu/parsons/first-year-curriculum/>
- Pratt Institute.(2021) **Undergraduate Communications Design**. สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก <https://www.pratt.edu/academics/school-of-design/undergraduate-school-of-design/ug-communications-design/>
- POLITECNICO MILANO.(2021) **School of Design** สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก <https://www.design.polimi.it/en/>
- QS World ranking university(2021).**Discover where to study with the QS World University Rankings by Subject 2020: Art & Design**.สืบค้นเมื่อ 1มีนาคม2564 จากwww.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2020/art-design
- Road island School of Design.(2021) **Academic Graphic Design** .สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก<https://www.risd.edu/academics/graphic-design/>
- Royal College of Art (2021). **Program Finder**.สืบค้นเมื่อ 1มีนาคม2564 จาก <https://www.rca.ac.uk/>
- School of the Art Institute in Chicago.(2021) **Visual Communication Design**. สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จาก <https://www.saic.edu/academics/departments/visual-communication-design>
- UAL.(2021) **Courses Overview**. สืบค้นเมื่อ 1มีนาคม2564 จาก<https://www.arts.ac.uk/subjects/communication-and-graphic-design/undergraduate/ba-hons-graphic-design-camberwell#course-overview>
- UAL.(2021) **Program specification 2020-21**.สืบค้นเมื่อ1มีนาคม2564จากhttps://www.arts.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0025/247750/BA-Graphic-Design-programme-specification-2020-21.pdf